Sári László

Vér, vér, vér… és világok világa

Julián szomszédját a kórteremben Lajosnak hívták. Lajost betolták, rátették a fehér vaságyra, aztán otthagyták. A párnája napok múlva is pont olyan sima volt, mint amikor ráfektették. Eleinte meg se moccant, meg se szólalt. Amikor a többiek érdeklődtek felőle, a nővérek azt mondták, hogy a felesége baltával kettévágta a fejét. Ezt úgy adták elő, mintha ennél hétköznapibb baleset nem létezne a világon. A szobatársak csak hüm-mögtek. A mentők épp jókor érkeztek Lajoshoz, gyorsan összeszedegették a fejéből szétgurult alkatrészeket, a Lajost meg behozták ide – mesélték tovább a nővérek. Itt aztán ügyesen visszaraktak mindent a fejébe, és most ott fekszik szépen. De nem mindent találtak ám meg, állapították meg éles szemmel a szobatársak. Például mindjárt feltűnt nekik, hogy hiányzik a Lajos jobb szeme. Na, nem baj, egy szemmel is lát majd, ha akar, zárták le a témát.

És a Lajos látott is. Amikor kezdett magához térni, minden rokont és minden cimborát azonnal megismert, alighogy belépett az ajtón. Név szerint, hangos üdvrivalgással fogadta őket, azok meg már ültek is le az ágya szélére. Nézegették a fejét, mi van meg rajta, mi nincs, aztán amikor eldöntötték, hogy tulajdonképpen minden rendben van vele, elővették a barackpálinkát. Lajos fejének minden üregébe töltöttek belőle, biztos, ami biztos. Két ilyen alkalmas üreget találtak rajta, az egyik a szeme helye volt, egy kicsit lejjebb meg mintha a szája lett volna. Mély, fekete, egymáshoz nagyon hasonló üregek voltak. A Lajos nem tiltakozott egyik ellen se. A jó hazai barack mindegyikből eljutott rendeltetési helyére, Lajos edzett gyomrába, vérébe. De jutott belőle szegény, régóta szikkadó szoba-társaknak is, a jó érzésű atyafiak mindenkit megkínáltak. A gáláns gesztus nem kis áldozatot követelt, tizenketten szomjaztak a kórteremben.

Ott volt közöttük például Kún úr, a szoba vezéregyénisége. Ő volt a legerősebb személyiség, ő vezényelte a szobarendet. Még azt is ő mondta meg, mikor lehet beszélgetni, mikor nem. Amikor csendet rendelt, akkor mozgolódni vagy kijárni se volt szabad. Ilyenkor Kún úr akkorát mordult a rendbontóra, hogy az ijedtében magára húzta a vaságyat. Néha még a nővérekre is ráripakodott, amikor zörögtek az

edényekkel. Egyből elnémultak azok is, pedig a kórházi nővér nagy hatalom, még az orvosok is félnek tőlük. Ekkora volt Kún úr tekintélye.

Ez azért volt igen nagy dolog, mert Kún urat valójában senki nem ismerte. Se a nővérek, se a betegek. Kún urat ugyanis tetőtől talpig gipszben és gézben hozták ide, valamelyik másik kórházból. A feje szép fehér gézbe volt csavarva, feszesen, felül turbánszerűen, lejjebb csak a szeme meg a szája látszott. Ráadásul a száját ki se tudta nyitni, a fogai közül sziszegve parancsolgatott. Motorbalesete volt, fölment a P20-asával egy fára. Az állkapacsát is darabokra törte, összedrótozták, hogy ne hulljon darabokra.

Keze-lába is ripityára tört, a bordái is, Kún úr itt-ott kilyukadt, kihasadt, más baja nem történt. Megvolt mindene, csak össze kellett rakni. Általában csendben kuksolt a gipszében, ha látogatója jött, azzal se nagyon állt szóba. Kisziszegett neki valami barátságtalanságot a gipszből, azzal a jóbarát rendszerint el is kullogott.

Kún urat úgy etették a nővérek, hogy találtak hátul a szájában egy foghíjat (micsoda szerencse!), a szája szélét az egyik nővér fölhúzta a füléig, a másik meg hirtelen benyomott a foghíjba egy csövet. A cső másik végét bedugta a levesbe, aztán elhangzott a vezényszó: szívja, Kún úr, szívja! Itt a levese! Amíg Kún úr szívta, az egyik nővér a leveses csészét tartotta, a másik a csövet. Ez volt az egyetlen alkalom, amikor a gipsz lakója zokszó nélkül engedelmeskedett. A kórterem meg röhögött. Addig röhögtek, amíg valaki félre nem nyelte a levesét, és majdnem megfulladt. Akkor – akik tudtak – odaugrottak a fuldoklóhoz, és olyan erővel ütötték-verték a hátát, hogy az majdnem abba halt bele. Röhögés közben nem lehet levest enni, de erről minden ebédnél mindenki megfeledkezett.

Volt aztán a szobában egy igencsak nekikeseredett falusi legényke, az se járt sokkal jobban, mint Kún úr a motorjával. Ő volt a Józsi. Józsinak ki se kellett mozdulnia otthonról, hogy komoly baja essék, úgy rúgta fejbe a kecske a saját udvarában, hogy hanyatt vágódott, mint egy kugli. A kecske a fejét rúgta meg, ám ahogy Józsi földet ért, eltörte a vállát is. Ezen kívül megrepedt a medencecsontja, aminek következtében erősen sántí-tott. Beszélni se tudott, mert az állkapcsa neki is össze volt drótozva, de egyik karja és keze ép maradt, azzal ügyesen kapaszkodva mindenhová eljutott, ahová akart. Készséges srác volt, mindenki őt bízta meg, hogy ezt hozzon, azt hozzon, hívja a nővért, hívja az orvost.

Józsi szolgálataira azért volt igen nagy szükség, mert a szoba legtöbb lakója nála is hátrányosabb helyzetben volt, vagy eredendően alkalmat-lannak bizonyult mindenféle intézkedésre. Viszont remekül

össze-barátkoztak egymással, jókat hangoskodtak, nevetgéltek, amikor Kún úr hozzájárult a társas élethez.

Legjobban azt szerette a szobavezér, amit legkevésbé tudott: ultizni. Fizikailag és számtanilag is komoly segítségre szorult, de imádta verni a blattot. Az esti parti úgy kezdődött, hogy a leghasználhatóbbak (hárman-négyen voltak ilyenek) ágyastul kitolták Kún urat a folyosóra. A folyosó kiszélesedő végében asztal és székek álltak, ott Kún úr ágya köré rakták félkörben a székeket, eléje pedig az asztalt. A hosszú gyakorlat pontosan meghatározta ennek a munkának a menetét, ment is minden, mint a karikacsapás.

Mielőtt a parti elkezdődött, Kún úr kijelölte első számú segítségét, aki a neki osztott lapokat tartja majd a turbánja elé, úgy hogy jól lássa. Ha ennek a segítőnek volt még egy használható keze, amivel a lapot kivegye a másik kezéből, és az asztalra csapja, akkor ezt a műveletet is ő végezte el. Ha nem volt, akkor Kún úr mellé még egy segédet kellett alkalmazni, hogy utasításra a jelzett lapot az egyes számú segéd kezéből kivegye, és odacsapja, ahova kell. A lap hangos odacsapásához Kún úr minden alkalommal egy fenyegető káromkodást készült mellékelni, csatakiáltás gyanánt, ám e helyett rendszerint csak valami nyekergés hallatszott a fogai közül. Ezt azonban soha nem mulasztotta el bemutatni.

Mivel a játékosok közül többen is csak egyik karjukat tudták használni, rendszerint a segítők is segítségre szorultak. Az összedrótozott állkapcsúaknak pedig nem egyszer szakképzett tolmácsot kellett igénybe venniük, az összezárt fogak közül elhangzó bemondások ugyanis nem mindig voltak világosan érthetőek. Így aztán előfordult, hogy egy három-személyes ultipartihoz hat-hét aktív szereplőre volt szükség, és akkor még nem számoltuk a hozzájuk kapcsolódó – ugyancsak nélkülözhetetlen szolgálatokat teljesítő – egyéb segítőket, például a meggyújtott cigaret-tákat felszolgáló alkalmazottakat és a kibiceket. Tulajdonképpen a kór-terem minden épkézláb lakóját be kellett vonni a partiba.

Ha a megkezdett játék menetébe hiba csúszott, ami például Kún úr és figyelmetlen segédei esetében többször is megtörtént – mert mondjuk, nem a játékos által kijelölt lap került az asztalra –, akkor rettenetes nyekergése mellé Kún úr félelmetes sziszegést is hallatott. Egyszer egy ilyen valóban fenyegető sziszegés és vad morgás következménye az lett, hogy a vérig sértett segéd, aki Kún úr gipszét is támasztotta, elengedte őt, mire a szobavezér felborult, és lezuhant a kőre. Gipszburka jelentősen megrongálódott, több helyen megrepedt, máshol csúnyán behorpadt.

Még jó, hogy nem törött darabokra, és nem hullott le róla! Másnap szakemberek érkeztek, csigákkal és kötelekkel felszerelve, akik Kún urat gipszestül felhúzták az ágya fölé, majd – mint jó kőművesek – fánglival és spaklival körülvakolták. Még a vidám fütyörészés se hiányzott a műve-letből. Amikor a szobavezért szép lassan visszaeresztették a helyére, az mordult néhány jelentőset, ami nála az elégedettség jele volt. Visszaállt a világrend. Kún úr elcsendesedett, és már aludt is édesen, frissen tatarozott gipszében. Szuszogása és halk röfögése andalítóan hatott mindenkire.

Meg kell azonban mondanunk, hogy az ultipartik nem egyszer ennél is csúnyább összetűzésbe torkollottak. Julián érzékeny lelkű szobatársainak vitái többször verekedésig fajultak, ám ilyenkor rendszerint időben elhangzott egy-egy jó szó valakitől, megjelent az éjszakás nővér vagy az ügyeletes orvos. Mire visszaterelték őket a kórterembe, és Kún urat is ágyastul betolták, addigra mindenki megnyugodott.

Mindezek ellenére igen jóérzésű fiúk voltak a kórterem lakói. Ha nem tombolt volna bennük az ultiszenvedély, nem támadtak volna közöttük konfliktusok. Még Kún úr is tudott nagyvonalú lenni, ha akart. A megértés szeretetteljes szelleme azonban leginkább akkor lengte be a kórtermet, amikor Lajos cimboráinak zsebéből előkerült a barackpálinka. Ez bármelyik nap, bármelyik pillanatban megtörténhetett. Az is előfordult, hogy éjszaka jöttek, valamit nyilván adtak a portásnak. Akármikor akárhányan érkeztek, lakodalmas jókedvükben voltak, és óriási lár-mát csaptak. Miután mindenkibe önzetlenül töltögették a pálinkát, dalra fakadtak, sőt kurjongattak, egymás térdét csapkodták. Egy idő után Lajos cimboráit a szoba lakossága velük egyenrangú, tartósan bent fekvőknek tekintette, ők pedig ennek a státusznak a birtokában úgy viselkedtek, mintha otthon lennének. Szeretetteljes családi hangulat uralta a termet.

Egy ilyen érzékeny hangulatú, barackpálinkás szép estén Kún urat is megrohanták az érzések. Sokáig csendben hallgatta a jó társak megindító, ám kissé zagyva meséit, aztán elgyengülten hüppögni kezdett. Éle-te legszebb emlékei jelentek meg képzeletében, szép sorban. Aztán egy-szer csak remegő izgalom rázta meg a gipszet, szót kért a szobavezér. Jelentős kéréssel fordult aranyszívű cimboráihoz. – Szrácok! Szemmit szem érszek moszt jobban itt a szívemben, mint aszt asz érszészt, hogy mélyszégeszen szeretlek tikteket. Tiszta szívemből szeretlek tikteket. Érszem eszt, én mondom tinektek. Tiszta szívemből érszem eszt. Eszért kérem a szegítszégetek. Nem kiszebb a kérészem tihosszátok pajtikáim, mint asz, hogy szegítszetek nekem. Ha iszten is

úgy akarja, márisz indulok Debreszenbe! Indulok Debreszenbe, ha szegítetek. Van ott egy cajom. Ott a cajom Debreszenbe, szemmi szem gátol meg ebben. Cak szegítszetek, szeresszetek nekem egy motrot! Egy motrot szeresszetek, szinborák, szemmi mászt. Cak egy motrot nekem! Ész nem állít meg engemet szemmiszem!

Hűha! Erre már Lajos rokonsága is fölkapta a fejét. Sok mindent láttak ők már az életben, de hogy Kún úr tetőtől talpig gipszben motorra pattanjon Budapesten, és elvágtasson Debrecenbe, ez meghaladta a fantá-ziájukat. Dermedt csend állt be a kórteremben. Odalett a családias együtt-lét, oda a sírós-könnyes cimboraság. Kún úr kérése teljesíthetetlennek látszott. Most mi legyen? Nem sokat hezitáltak, Lajosukat is odahagyva, elég gyorsan elszivárogtak a szobából.

A betegek sok rendhagyó „szabadidős programja" ellenére a kórház igazi nagyüzem volt. Julián szobájából is reggelente gyakran toltak ki egy-egy beteget, vitték a műtőbe, alaposan megoperálták, aztán vissza-gurították. Juliánnak mégis úgy tűnt, mintha semmi sem változna, a szobatársai örökké ugyanazok lennének. Vagy csak mindig pont olyanok jönnek, amilyenek elmentek? Öröklétnek látszott a kórházi élet. Pedig Berényi professzor és tanársegédje, Ackermann doktor egyfolytában viziteltek, operáltak, viziteltek, operáltak. Hiába, az idő mintha egy tapodtat se mozdult volna.

Mégsem volt unalmas a kórház, még a nagyon fiatal Juliánnak sem. Megmondták neki, hogy nyugi, nem sietünk sehová, az a fontos, hogy majd amikor sor kerül rád, jól sikerüljön a műtét. Tudniillik egy kicsit Juliánt is meg kellett operálni, kapusbaleset érte egy focimeccsen. Pedig nem is volt kapus, csak beugrott védeni, ugyanis a csapat igazi kapusa elutazott egy esküvőre. Julián beállt helyette, aztán ment is a kórházba. Felugrott egy beívelt labdáért, és az ellenfél csatára belefejelt az arcába. A járomcsontja becsúszott az arcüregébe, de még csak nem is fájt neki. Viszont úgy nézett ki, hogy amikor anyukája először látogatta meg a kórházban, simán elment mellette. Egyszerűen nem ismert a fiára. – Mami! Itt vagyok! Nehogy másnak add a gesztenyepürémet! – Juliánnak ez volt a kedvenc édessége.

A kórházban hetekig várt a spéci műszerek elkészülésére. Különben megtiszteltetésnek érezte a kivételes helyzetet, peckesen sétálgatott a nem kivételezett betegek között, akiknek nem gyártottak személyre szabott műszereket. Amíg elkészülnek vele, élvezem a társasági életet, foglalta össze magának a tennivalóját. A kórházban bőven volt nézelődnivaló, volt kivel beszélgetni, például behoztak egyszer a szomszéd kórterembe egy igazi kapust is, ugyanaz volt a baja,

mint neki, vissza kellett rángatni a járomcsontját a helyére. Azt mondták az orvosok, hogy ez tipikus kapus-baleset. A világ összes kapusa közül ketten már tényleg itt voltak a kórházban, de hát, nem mindegy, hogy milyen balesetnek hívják?

Julián látott aztán a földszinti folyosón sétálgatni egy kislányt is. Feltűnően szép volt a mozgása, elegáns, vékony, hajlékony az alakja, csak amikor ránézett valakire, mindenki azonnal észrevette, hogy nincs teljesen rendben az arca. De nem lehetett egyből tudni, hogy mi van vele. Fürkészni, kérdezni nem illett, hát Julián is inkább szó nélkül elsétált mellette, végül is nem kötelező a társalgás.

Aztán egy nap ismét feltűnt a folyosón a kislány, ugyanaz a látvány: hajlékony kontúrok, elegáns, szép járás, aztán amikor összenéztek, hirtelen egy elbűvölő mosoly ragyogott föl a lány arcán. Földbe gyökerezett Julián lába. Mi történt? Mi változott? Ezt már nem bírta szó nélkül, visszamosolygott rá. – Ugye, meglepődött? – kérdezte a kislány. – Meg bizony, mi történt? – és a kislány elmondta. Pont úgy sziszegtek a mondatai, mint Kún úré, csak sokkal szelídebben. Kiderült, hogy a sebészek mindkét alsó állkapcsából kifűrészeltek egy-egy centit, és már készen is volt a páratlan szépségű arc. A boldog mosoly már jött hozzá magától. Egy kis időre még neki is össze kellett drótozni az állkapcsát, hogy el ne mozduljon, aztán már mehetett is haza.

Amikor Julián műtétjéhez megérkeztek a műszerek, mindjárt a szép kamaszlány jutott eszébe. – Én is mindjárt szalonképes leszek – mondo-gatta magának. – Sőt, lehet, hogy én is sokkal szebb leszek, mint eddig voltam. Aztán eszébe jutott, hogy neki csak az arca egyik felét kell a szobrászoknak rekonstruálniuk, vagyis elég, ha szimmetrikusra sikerül az ábrázata. Izgatta a kérdés, és kissé türelmetlenné vált. Izgatottsága akkor érte el a tetőfokát, amikor a műtét reggelén bátorító injekciót kapott. Ez olyan nagy hatással volt rá, hogy felsietett a műtőhöz, le-föl járt a bejárata előtt, és már azon gondolkozott, hogy beszól a sebészeknek, hogy gyerünk, mi lesz már. Kopogjon, dörömböljön? Hogy szokták ezt csinálni?

Ám volt a türelmetlen várakozásnak egy mélypontja is. Miközben Julián bőszülten menetelt le-föl a műtő előtt, megjelent a folyosón egy jól öltözött, elegáns fiatalasszony és két kislányka. A négy-ötéves gyerekek is szépek voltak, úgy voltak öltöztetve, mint a játékbabák. Otthonosan nézelődtek, szaladgáltak a folyosón, vártak valamire. Senki meg nem mondta volna, hogy mit keresnek itt, mi dolguk lehet erre. Aztán váratlanul kinyílt a műtő ajtaja, kilépett rajta Ackermann doktor, mindkét karja könyékig véres. – Apa, apa! – örvendeztek a kislányok,

odaszaladtak hozzá. – Mikor megyünk már ebédelni? – Már csak egy kicsit várjatok, kislányok! Ezt a bácsit itt gyorsan megoperálom, aztán mehetünk – válaszolt végtelen nyugalommal Ackermann doktor, rámutatott Juliánra, és lerázta ujjairól a vércseppeket. Ajaj! Nézte Julián a kövezetre csöpögő vért. Ajaj! A szépasszony és a kislányok szeme meg se rebbent, ilyen véres kezűnek ismerték a papát. Ehelyett Juliánt méregették szemrehányóan: na, tessék, e miatt kell nekünk még álldogálni itten!

Ackermann doktornak és társainak a munka végeztével bizonyára igen jó kedvük támadt, mehettek végre ebédelni. De Julián is majdnem nevetésben tört ki, amikor még a műtőben kezébe adták a tükröt, és megpillantotta benne az ábrázatát. Az arcüregébe egy felfújt lufit helyeztek a sebészek – ez tartotta helyén a járomcsontját –, ennek elvékonyodó végét pedig kivezették az orrán, és egy hatalmas masnit kötöttek rá. A masniból lelógó maradék szalagot pedig finom művészi érzékkel a fülére akasztották. – Jó étvágyat, doktor urak! – motyogta Julián vigyorogva, és elismerően ingatta a fejét. Aztán egy látványos kapusugrással lepattant a műtőasztalról. Ezen is túlvagyunk!

Julián szép lassan visszaballagott a kórterembe. Nem kért segítséget a nővérektől, jól érezte magát. A folyosón lépkedve feltűnt neki, hogy milyen jól ismeri a kőlapok minden repedését, minden kopását, foltját. Akár az otthoniakat. Felnézett a mennyezetre, vizsgálgatta a villámlás-szerű cikkcakkokat, aztán a bútorokat, azokon is minden ismerős volt, mint otthon a szüleinél. Egy kicsit meg is rémült. És a hangok, a zajok is teljesen otthonosak voltak. Hol van hát lakása az embernek? Már alig vár-ta a találkozást a kórteremben a régi jó cimborákkal, annyira összeszokott velük. Őszinte volt ez a viszony, megtalálták egymással a hangot, mond-hatni, félszavakból értették egymást. Juliánnak mindegyik szobatársa egészen új, soha nem látott, valószerűtlen csodabogár volt, nem győzte bámulni őket. Odakint a nagyvilágban ilyenek az emberek? Na hát!

Julián még túl fiatal volt, persze hogy ámult-bámult. Ők meg látták rajta a tapasztalatlanságot, és nem vonták be durvább játékaikba, nem ugratták. Ők voltak a nagyfiúk, Julián meg a gyerek. Nem neki való még ez. Békén hagyták. Ő meg vagányságot, okosságot, nagyvonalúságot, humort, és sok minden mást tanult tőlük. Azok között is igazi úri-emberekre, mesterekre talált, akik a hazai világ legsötétebb zugaiból kerültek ide. Végül tényleg majdnem olyanok voltak, mint egy jó család.

Amikor Julián benyitott a szobába, legnagyobb meglepetésére szinte senkit nem talált a helyén. Mi történt? Átköltöztették őket

máshová? Az ő ágya ugyan megvolt, ott állt, ahol reggel hagyta, és a többi ágyban is mocorogtak, nyöszörögtek valakik. Csak már nem a régiek. Teljesen ismeretlen arcok bámultak rá, nagyra nyílt szemekkel, némán. Kik ezek? Kissé megnyugodott, amikor Kún úr gipszére esett a pillantása. Ugyanaz a jól ismert szuszogás, morgás, röfögés hallatszott felőle, amit annyira megszokott már. Milyen boldogító, milyen otthonos érzés! Kún úr mélyen aludt a gipszében. A régiek közül egyes-egyedül ő maradt a kórteremben. Biztos vagyok benne, hogy még mindig ott van.